

ZIEK, ZWAK EN MISSELIJK

Eenakter

door

ANK ENGEL

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.

Tel: 072 - 5 11 24 07

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **ZIEK, ZWAK EN MISSELIJK** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **ANK ENGEL** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

© **2026 Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv**

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (YouTube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, generale repetities met publiek, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **6** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en)

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten.

E-mail: rechten@toneelfonds.be. Telefoon: (03)3.66.44.00.

Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

PERSONEN:

Anton Vreugdenhil - een gepensioneerde heer, erg gierig en zeurderig, heeft veel aandacht nodig en denkt dat te krijgen door ziektes te simuleren. Hij maakt gebruik van het feit, dat hij nu bij de ouderen behoort. Is vooral nogal eenzaam. Hij heeft het gepresteerd een hulp in de huishouding te krijgen. Hij is gescheiden van zijn eerste vrouw en leeft gescheiden van tafel en bed van zijn tweede vrouw. De meeste kinderen wonen nogal ver weg, maar hij heeft nog een dochter uit zijn eerste huwelijk, die wel in de buurt woont.

Trijntje Terpstra - hulp in de huishouding. Friese boerendochter, kordaat, supernetjes en wel zo slim, dat ze in de gaten heeft dat Anton er een potje van maakt. Zo nu en dan komt ze in botsing met zijn dochter Claudia, die haar nogal brutaal vindt.

Claudia Vreugdenhil - dochter van Anton, uit zijn eerste huwelijk. Ze heeft het erg druk en kan moeilijk tijd vrij maken om haar vader te bezoeken. Ze is verliefd op een man, die zeer meegaand en begripvol is, maar dat valt ook niet goed bij haar vader. Hij voelt zich in de maling genomen en vertrouwt de vriend van zijn dochter niet. Het stel heeft trouwplannen tot grote ergernis van haar vader. De trouwerij heeft nog niet plaatsgevonden, omdat het zo moeilijk is een huis te vinden waar ze alle twee blij mee zijn.

Boudewijn van Leuven - Zoon van huisarts van Leuven. De Vreugdenhils zijn patiënten van zijn vader. Daardoor kent hij ze. Anton verwacht van hem een korting en voorrang en meer service, maar daar piekert hij niet over. Hij is zelf geen dokter. Zijn broer Ferdinand is apotheker en Anton ziet meer in die jonge man, maar zijn dochter is niet verliefd op hem.

Christiaan van Leuven - Huisarts. Vader van Boudewijn. Hij kan er maar niet achter komen of Anton toch niet echt iets mankeert, heeft van alles al uitgezocht. Ondanks de familierelaties durft hij zijn twijfels over de ziektes van Anton wel uit te spreken.

Carmen - Vreugdenhil-Lopez. Carmen komt uit Argentinië en is bij Anton weg gegaan, omdat ze hem te lastig vond en te gierig, maar ze heeft niet veel familie in Nederland en houdt wel contact met Anton. Ze heeft zelf niet veel geld en is officieel nog met Anton getrouwd (een scheiding van tafel en bed).

Variatie:

4 dames 2 heren. Dan wordt de dokter de moeder van Boudewijn. Dit als er een man te weinig is. Als er geen actrice is die jong genoeg is om in verwachting te raken, dan heeft Trijntje het Anton wijs gemaakt en is het gewoon niet waar. Het heeft alleen geholpen hem akkoord te laten gaan met het idee van de mantelzorgwoning in zijn tuin. Mocht er wel een jongere zijn, dan kun je het ook nog een beetje zichtbaar maken onder de trouwjurk.

[geïnspireerd door 'de ingebeelde zieke' van Molière in de 17e - eeuwse vertaling van Pieter de La Croix en geplaatst in de 21e eeuw]

EERSTE SCÈNE

(De eerste scène speelt zich af in de huiskamer van Anton Vreugdenhil. Anton zit in zijn comfortabele stoel te mopperen. Zijn huishoudelijke hulp Trijntje is bezig in de aangrenzende keuken. Zijn dochter Claudia komt op bezoek.)

ANTON: En daar zit ik dan. Wat een leven! Altijd buikpijn, altijd krampen. Wat ik ook eet! Het helpt geen ene moer! Dozen vol pillen, dozen vol heb ik al geslikt. Onderzoeken! Onderzoeken hebben ze bij mij gedaan. Ze hebben me ondersteboven gekeerd, op z'n kop. Niks gevonden! Ja, ja, alsof ik niks heb, niks mankeer, helemaal niks! Hoe komen ze erbij? Ik voel het toch. Geen dokter kan het voor mij voelen. En waar blijft mijn hulp? Wat is ze aan het uitvoeren in mijn huis? Kost ook alleen maar geld! *(roept hard)* Trijntje! Trijntje! Waar zit je, lelijke luiwammes!

TRIJNTJE: *(loopt met een schort om, huishoudhandschoenen aan de kamer binnen)* Nou, nou, nou, meneer Vreugdenhil. Niet zo schreeuwen. Ik ben niet doof. Wat is er aan de hand? God allemachtig!

ANTON: Nu heb ik hulp. Daar heb ik lang genoeg over moeten zeuren. En zie ik mijn hulp? Ben je er voor mij? Waar zat je?

TRIJNTJE: Ik was bezig met het uitboenen van de keukenkastjes. Dat is hard nodig.

ANTON: Hard nodig? Hard nodig? Waar kunnen die kastjes nou vuil van worden? Ik kom er nooit in. Geen mens doet er iets in of haalt er iets uit.

TRIJNTJE: Nee, precies. Het wordt wel eens tijd dat dat gebeurt en dat alle plankjes een lekker sopje krijgen. Als ik dat niet doe, komen er maar bacteriën van en dat kunt u al helemaal niet hebben met uw darmproblemen.

ANTON: Er staan geen etenswaren in. Die staan altijd netjes in de ijskast. Bij mij bederft er geen voedsel. Ik kijk wel mooi uit. Ik ben juist extra voorzichtig. Ik met mijn maagkwaal! In feite kan ik niets hebben, ben ik overal allergisch voor. En bedorven voedsel? Als ik het woord hoor, word ik al misselijk. Nee, nee, dat komt bij mij niet voor.

TRIJNTJE: Dat zou ik maar niet te snel zeggen. Vorige week nog..
(Trijntje wil een voorbeeld geven van bedorven voedsel, maar ze

wordt onderbroken door Claudia, Antons dochter die binnenkomt.)

CLAUDIA: O, ben jij er vandaag? Ik dacht dat je altijd op dinsdag komt.

TRIJNTJE: Nee, op donderdag en als het nodig is soms ook op woensdag en soms is dat nodig, echt nodig.

CLAUDIA: Toe maar! Twee dagen hulp!

ANTON: Gun je mij dat niet? Je ziet toch dat ik niet meer voort kan. Ik kan niks. Ik moet overal hulp bij hebben

CLAUDIA: Ja, ik heb een drukke baan. Ik kan onmogelijk steeds op komen draven.

TRIJNTJE: Dat hoeft dus niet. Ik ben wel wat gewend. De Terpstra's hadden in mijn dorp altijd grote gezinnen en we moesten allemaal de handen uit de mouwen steken. Ik ben de oudste van tien kinderen.

CLAUDIA: Toe maar! Nou, dan ben je zeker wel wat gewend.

ANTON: Ja, dat verhaal over de stevige boerendochter van het Friese platteland, dat ken ik nu wel. Daar schieten we niks mee op. Als je het mij vraagt, zit ik met de gevolgen van Covid. Die symptomen heb ik.

CLAUDIA: Symptomen? Symptomen? Niemand in heel Nederland is zo vaak getest als jij en altijd negatief. Niks aan de hand. En alle inentingën heb je ook gehad, de een na de ander. Ik kan het weten. Ik heb je iedere keer weer naar die priklocaties gebracht.

ANTON: Maar als ik hoest, dan weet ik dat er iets mis is met mijn longen, long-covid.

(Claudia begint hard te lachen en Trijntje lacht ook.)

TRIJNTJE: Ach, meneer Vreugdenhil, long heeft niks met uw longen te maken. Het is Engels voor lang, langdurend. En dat kunt u niet hebben, want u hebt helemaal nooit covid gehad.

ANTON: Hoe weet jij dat nou? Jij weet niets van zulke zaken. Hou jij je nou maar bij je werk en ga de keukenkastjes poetsen. Teutebel!

CLAUDIA: Nou, nou, zo ga je niet om met het personeel. Trijntje heeft groot gelijk. Jij mankeert in feite helemaal niks.

(Trijntje grinnikt een beetje bij het woord personeel.)

ANTON: Personeel? Personeel? Hulp in de huishouding noemen ze dat. En wat schiet ik ermee op? Ik moet veel drinken, zeggen ze. En daar staat de koffie op tafel en ik kan er niet eens bij.

CLAUDIA: Je kan er niet bij? Je kan er niet bij? Kom nou, je staat toch ook op als je naar het toilet moet of als je naar bed gaat. Er mankeert niets aan je benen, helemaal niets! Bij alle onderzoeken die je hebt gehad in het ziekenhuis liep je achter mij aan naar de auto. Zonder enige ondersteuning! En dan kan je geen kopje koffie oppakken van de tafel?

ANTON: Die koffie is nu wel koud, intussen.

TRIJNTJE: Zal ik dan maar nieuwe koffie gaan zetten? Of hebt u liever een kopje thee?

CLAUDIA: Nee, ga die kastjes maar doen. Ik kwam niet om thee te leuten. Ik wil met mijn vader spreken. Het is belangrijk en persoonlijk...

TRIJNTJE: Oké, ik ga al. Er is genoeg te doen in die keuken. Praat me er niet van, wat een rotzooi!

(Trijntje pakt de koffiespullen van de tafel en gaat naar de keuken, maar blijft bij de deur. Het publiek ziet af en toe een glimp van haar gezicht om de hoek van de deur, heel nieuwsgierig. Ze luistert het gesprek af.)

CLAUDIA: *(gaat op de bank of op een stoel zitten bij haar vader)* Luister. Ik heb je iets te vertellen.

ANTON: Oh, god, als jij dat zegt op die toon, dan is het trammelant. Nou, kom maar op met de hele ellende. Als je maar geen geld nodig hebt. Ik geef al genoeg uit aan die dokterstoestanden en al die medicijnen die toch geen barst helpen.

CLAUDIA: Hè, wat ben je toch negatief, altijd meteen het slechtste denken. En je geld heb ik niet nodig.

ANTON: Tja, soms is negatief beter dan positief. Tamelijk verwarrend allemaal.

CLAUDIA: Luister! En hou even je mond tot ik ben uitgesproken. Ik heb je iets te vertellen.

ANTON: Steek van wal! Vooruit met de geit! Ik zeg niks.

CLAUDIA: Ik heb een hele leuke man ontmoet. Het is al een tijdje aan en we hebben trouwplannen.

(Anton trekt de wenkbrauwen op. Ook Trijntje kijkt of ze het in

Keulen heeft horen donderen.)

ANTON: Toe maar! Wat voor man?

CLAUDIA: Gewoon, lief, aardig, intelligent. En hij houdt van mij. Daar gaat het om. Meer heb ik tenslotte niet nodig.

ANTON: En woont hij hier in de buurt? Heeft hij een huis? En dan bedoel ik niet zo'n klein poppenhuisje als jij.

CLAUDIA: Nee, dat is nog het probleem. Hij woont op zolder bij zijn vader. Die vader heeft best een groot huis, maar ja...we gaan natuurlijk niet bij ze inwonen.

ANTON: Een man van jouw leeftijd, die nog bij zijn vader woont? Wat doet ie voor de kost?

CLAUDIA: O, daar gaan we weer. Je zal niet met de centen aan komen zetten. Hij is heus van goeden huize. Zijn vader is arts.

(Bij het woord arts veert Anton op. Dat klinkt hem als muziek in de oren.)

ANTON: Arts? Dat klinkt goed. Als ik familie word van een dokter, nou, dan krijg ik vast wat meer aandacht. Dat zou even mooi uitkomen! Doet hij zelf ook iets in de medische wereld?

CLAUDIA: Dat zal dan tegenvallen, want zijn vader is jouw eigen huisarts. Die kent jou dus al van haver tot gort. En Boudewijn heeft niks met medicijnen te maken. Hij is scheepsbouwer en daarom is hij de laatste jaren veel in het buitenland geweest en heeft hij zich hier nog niet kunnen settelen. Zo zit dat.

ANTON: Boudewijn van Leuven? Bedoel je dat jij je gaat verlover met Boudewijn van Leuven?

(Trijntje slaat haar hand voor haar mond van de schrik bij het horen van de naam van een man, waar zij een oogje op heeft.)

Waarom in 's hemelsnaam met een man die schepen bouwt? Hij heeft een aardige broer. Weet je wat die doet? Hij is apotheker. Daar schiet je veel meer mee op. En ik ook. Als er weer eens medicijntekorten zijn, dan krijg je allicht voorrang. Zo gaat dat! Het hemd is nader dan de rok!

CLAUDIA: Ja, dat had je gedroomd. Denk je soms dat jij dan al die medicijnen cadeau krijgt? Zo werkt het niet, hoor! Ook niet als je familie bent en zeker niet aangetrouwd.

ANTON: Nou, nou. Het zou anders wel fijn zijn als er eens een voordeeltje aan zit als jij weer eens een relatie hebt. Het mes

mag best aan twee kanten snijden.

CLAUDIA: O, ja? Er wat doet dat mes van jou dan? Wat voor voordeel heeft Boudewijn als hij een ouwe zeur als schoonvader krijgt. Twee kanten? Vergeet het maar! Nee, als jij nou zou ruilen met mij en je gaat op mijn flatje wonen en wij in jouw huis, maar dat doe je natuurlijk niet.

ANTON: Kom effe! Daar kun je je kont niet keren, bij jou. En ik heb ruimte nodig. Zeker als ik nog eens in een rolstoel terecht kom. Die kan ik hier wel hebben. En een scootmobiel. Die plaats je echt niet in de buurt van jouw flat.

CLAUDIA: Een scootmobiel. Toe maar!

ANTON: En dan komt er nog bij dat jij niet mijn enige kind bent. Dit huis is mijn eigendom en de anderen hebben ook erfrecht.

CLAUDIA: O, ja, dat was ik bijna vergeten, al die kinderen van jou, uit je eerste en je tweede huwelijk en dan nog de buitenechtelijke relaties. Halfbroers en zussen genoeg. En zie ik ze hier ooit? Helpen ze jou ergens mee? Hoe vaak bellen ze? Op je verjaardag? Vaderdag? Ja, daar schiet je wat mee op!

ANTON: Ze hebben rechten tenzij ik ze onterf, maar ik weet niet eens of dat zomaar mag.

CLAUDIA: Dat ga je dan maar eens uitzoeken. Ik heb wel wat anders te doen.

(Gestommel in de keuken. Trijntje komt de kamer binnen met een pot met thee.)

TRIJNTJE: Nou, ik heb toch maar thee gezet. Mijn tijd zit erop. De keuken glimt weer en ik ga naar huis.

(Ze zet de theepot op tafel, pakt haar jas van de kapstok of van een stoel en trekt hem aan.)

CLAUDIA: O, ja, dank je wel. Daag!

TRIJNTJE: Dag meneer Vreugdenhil. Ik hoop dat uw naam u nog eens wat meer eer aandoet.

ANTON: Ja, hoor, daag! Breng je de volgende keer weer brood mee? Speltbrood of Alison?

TRIJNTJE: Ja, ja. *(loopt naar het andere eind of een of andere hoek op het toneel en zij pinkt een traan weg en zucht)* Waarom Boudewijn? Hij heeft mij bedrogen. En dan uitgerekend met haar! Met haar! De dochter van die lastpak! Dat zal hem nog

berouwen.

EINDE EERSTE SCÈNE

TWEEDE SCÈNE

(De tweede scène speelt zich af in de (slaap)kamer van Anton. Hij ligt op bed (of op een divan of bank). De dokter komt om met hem te praten over een scootmobiel. Claudia komt met Boudewijn op bezoek voor de kennismaking.)

ANTON: *(kreunt en steunt)* Wat een gedonder! Waar blijft die dokter? En wat moet ik zeggen? Praten over een scootmobiel? Die krijg je niet zomaar?! Iedereen kan toch zien dat ik hem hard nodig heb. Dat ik zo de deur nooit meer uit kom.

(Er wordt op de deur geklopt.)

ANTON: Ja, ja, kom maar binnen. De deur is open.

DOKTER: *(stapt naar binnen)* Zo, u hebt het voor uzelf comfortabel gemaakt.

ANTON: Wat u comfortabel noemt, dokter. Ik kan geen kant meer op.

DOKTER: Och, dat weet ik nog zo net niet. Nog niet zo lang geleden heb ik u toch achter de krantenjongen aan zien lopen, omdat u dacht dat hij uw adres was vergeten.

ANTON: Ach ja, die rot jongen. Hij slaat altijd net precies dit huis op de hoek over.

DOKTER: En u bent altijd net op tijd om hem in de kraag te vatten.

En zo te zien ontbreekt er geen enkele krant. U houdt het nieuws goed bij. *(kijkt naar de tijdschriftenstandaard met kranten)*

ANTON: Ach, dokter, de ene dag gaat het nu eenmaal beter dan de andere. Die onzekerheid, dat is het lamlendige van deze situatie. Ik weet vandaag niet wat ik morgen kan. Mijn darmen, hè... daar wou ik het nu eens over hebben.

DOKTER: Nee, nee, daar gaan wij het niet over hebben. U bent in het ziekenhuis geweest en de specialist heeft u grondig onderzocht op alle mogelijke manieren. U kunt meedoen aan het bevolkingsonderzoek, als u dat wilt. En u moet intussen nog wel een kast vol pillen hebben.

ANTON: Nou, die pillen...die. *(wordt door de dokter onderbroken)*

DOKTER: Nee, nee, nu wilt u er toch over beginnen en daar heb ik geen tijd voor. U eet maar veel vezels.

ANTON: Mijn maag kan niet tegen al die vezels.

DOKTER: En daar hebt u weer pillen voor. Maar nu zou ik er toch nog op ingaan, op dat vervelende onderwerp, waar ik niet voor ben gekomen. Ik kom om te praten over de aanvraag voor een scooter.

ANTON: Ja, dat wordt ook wel eens tijd. Ik ben nu zo aan huis gebonden. Daar word ik sikkeneurig van en ik ben toch een positief mens, van nature optimistisch, geen klager.

DOKTER: *(trekt een gezicht bij het woord klager en zucht)* Nou ja, dat mogen we hopen. Ik bedoel dat er dan niets meer is om over te klagen. Maar ik denk, dat het vooral niet goed is voor u om te veel te zitten. Nog niet alle pillen van de wereld helpen u als u niet beweegt. Ik had u graag door willen sturen naar de bejaardengym.

ANTON: *(verontwaardigd)* De bejaardengym? De bejaardengym? U denkt toch zeker niet dat ik met al die ...die oudjes, die sukkels, dat ik daarmee ga sporten? Een bal overgooien?

DOKTER: En wat is er dan tegen een bal overgooien?

ANTON: Ik heb het eens op tv gezien. Ze zitten allemaal en ze gooien de bal heen en weer. En ze zijn allemaal stokoud.

DOKTER: Ach, u bent ook niet jong meer.

ANTON: Jong van geest, dokter, jong van geest.

DOKTER: Dan zou ik met die jonge geest maar eens opstaan van

dat bed om mij te laten zien hoe u loopt.

ANTON: Moet dat per se? Nu? U weet toch hoe ik loop? U kan toch gewoon opschrijven dat ik in aanmerking kom voor een scootmobiel?

DOKTER: Nee, zo simpel gaat dat niet hoor. Die dingen kosten wel wat.

ANTON: Hoeveel kost zo'n ding dan?

DOKTER: *(ongeduldig)* Nou, dat weet ik niet zo precies, hoor. En daar gaat het ook niet om. Het gaat om de vraag of u kunt lopen. Sta nu maar op. U valt heus niet om en anders vang ik u wel op.

ANTON: *(staat moeizaam kreunend op)* Allemachtig! Wat er al niet gevraagd wordt van een oud mens. *(hij loopt een paar passen, een beetje moeizaam)*

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

“Samenspelen” is ons motto